

NÉGY ÉVTIZEDEN ÁT KÉSZÍTETTE LENDL ADOLF

a Természettudományi Múzeum tervezetét

Világraszóló látványosság lesz az új művelődési intézmény — „Östörténeti kert” formájában mutatják be a magyar föld régészeti kincseit

A *Természet* című kitűnő folyóirat legutóbbi számában megemlékezett az Állatkert jubileumáról és ezzel kapcsolatosan Lendl Adolfról. Ebből az alkalomból örömmel állapíthatjuk meg, hogy Lendl Adolf, a világhírű budapesti Állatkert egykori igazgatója és kifejlesztője Keszthelyen élvezi a nyugalom éveit.

A nyolcvanéves kiváló tudós azonban a nyugdíjas kor bekéjét és nyugalmát sem tölti féltlenül.

Híréhez és tudományos rangjához illően most is serényen tevékenykedik. Legutóbb igen fontos és érdekes tervezetet dolgozott ki az egyetemes magyar kultúra érdekében.

A fővárosi állatkert egykori tudós igazgatója, aki éppen most épült fel több hét óta tartó súlyos betegségeből, a legnagyobb részletességgel elkészítette az Országos Magyar Természettudományi Múzeum tervezetét.

Az ősz tudós erre a munkára még a 900-as években gróf Apponyi Albert akkori közoktatásügyi miniszterrel kapta a megbízást, de a terv Apponyi rövid minisztersége

alatt nem valósulhatott meg. Később gróf Klebelsberg Kunó minisztersége idején újra előtérbe került az ügy, azonban ezúttal sem volt szerencsésebb Lendl Adolf, mert a miniszter korai halála miatt most sem jutott tovább a tervkénl. Második tervezete is az első sorsára jutott: félre kellett tennie a jobb időkre.

Hóman Bálint miniszterségének kezdetén Lendl Adolf ismét munkához látott. Hóman miniszter nagy érdeklődéssel fogadta a tervezetet, alaposan áttanulmányozta, majd azzal a megjegyzéssel küldette vissza Lendlnek, hogy azt a múzeumi műszaki tudomány újabb vívmányainak figyelembevételével dolgozza át. Ez az átdolgozás meg is történt és Lendl Adolf a kész munkát most újra eljuttatja illetékes kézbe, hogy most már aztán végre a megvalósulás stádiumába léphessen a nagyszerű elgondolás.

Az agg tudós négy évtized minden hasznos tapasztalatát beledolgozta tervezetébe. Nem kétséges, hogy a múzeum terve a lehető legkiválóbb munka.

Megvalósítása nemzeti jelentőségű követelmény.

Alföld pusztai növényzete teljes egészében: a szerbtövistől az akácfaig.

Betelepítette volna botanikus kertjébe az alföldi nádast, a sásmezőt, a gyékényest, a berket és a füzeset, a fehérkérgetű nyírfaligetet, a jegenyefasort, a sötétlombú égerfákat.

Mindannyi a városiak és idegenek előtt alig ismert sajátosan dunamelléki vagy alföldi természetadta szépségek. Itt mutatták volna be a magyar virágok csoportját: a rozmaringot, a muskátlít, napraforgót, a tulipánt és a hazai rózsafajtákat.

Az eredeti növénykerttel kapcsolatban Lendl Adolf öslénykert létesítését is tervezte; olyant, amilyen ezidő szerint még csak kettő-három van az egész világon.

Ennek benépesítésére Magyarország bőségesen akad anyag. Hazánkban ugyanis egyes hegyvidékeken — például a Bükkben — az idők folyamán rengeteg ősemberi és ősláti maradványt hoztak felszínre az ásatások. Ezekből kellő módon fel lehetne szerelni egy ilyen öslénytárat. Ezek mellett őskori telep- helyek, épületek, eszközök, fegyverek és egyéb tárgyak is nagy mennyiségben kerültek napvilágra, de az alföldi területeken is sok-sok lelet jutott felszínre a különböző korok lakosainak maradványaképpen.

Ilyen módon az öslénykert benépesítése könnyíszterrel megtörténhetne és abban világraszóló ritkaságokat is bemutatathatnának.

Lendl Adolf keszthelyi magányában nagy lelkesedéssel készül nagyszerű tervének valóra váltására. Egyetemes nemzeti érdek, hogy mindkét tervéből, de legelső sorban az Országos Magyar Természettudományi Múzeum tervéből mielőbb valóság legyen, hogy a magyar föld és nép rejtett értékei napvilágra kerülhessenek és népünk nagy kincseit a kultúrértékek iránt érdeklődő művelt emberek elé tárhassuk.

Péchy-Horváth Rezső

Magyar falu Budapesten

A *Hollós Máttyás Társaság*, amelyben a budai írók, művészek és tudósok egyesültek, ezzel kapcsolatban felhívta az illetékesek figyelmét arra, hogy Lendl Adolfnak a múzeum tárgyában írt nagy munkáját tegyék a nagyközönség számára hozzáférhetővé.

Ebből a célból azt kívánják, hogy a munkát nyomtassák ki és hozzák forgalomba.

Lendl Adolf elgondolását Henneguy Vilmos dr. néhány évvel ezelőtt kellőképpen értékelte abban a cikkében, amelyet az egyik fővárosi lapban írt.

„Egy kertés magyar falut kellene elővarázsolni” — idézte a cikk Lendl Adolf elgondolását a múzeumnól — eredeti alakjában, jellegzetesen megépített házakkal, különböző vidékekről idehozott családokkal.

Ezek népies viseletben, szokott foglalkozásukban mutatkoznak be az érdeklődő idegen és hazai látogatóknak.

Lennének ott alföldi kunok, hajduk, székelyek, palócok, göcsejiek, sárréti magyarok, svábok, szászok, erdélyi oláhok, bácskai és baranyai sokácok, bunyevácok, torontáli rácok, stb. Itt árusítanak az általuk készített kulacsokat, papucsokat, faragott pásztorbotokat, fokost, darutollat, pántlikás magyar babát, mezőkövesdi himzéseket, halasi csipkét, szatyorokat, kézimunkát és más népies holmit. Itt ismernék meg a magyar állatfajtákat, a címeres szarvasmarhát, a csavartszarvú rackabirkát, a szabutai vörös disznót, a komondort, a pulikutyát és házőrző kuyaszakutyát.

Lendl Adolf az igazi tudós lelkeségével minden irányban dolgozott azon, hogy nagyszerű tervének minél több tekintélyes személyiséget megnyerhessen. Tervének részleteit, amelyek a múzeum léte-

sítéséről írt nagy munkájában kerültek részletes taglalásra, közölte József Ferenc királyi herceggel, aki nyomban érintkezést keresett Szendy Károly polgármesterrel, hogy a munka nyomtatásában is megjelenhessék.

Művében Lendl Adolf a „Réprajzi falu” körül fekvő mezőkön berendezendő botanikus kert tervét is részletesen kidolgozta.

Mint eredeti elgondolásokkal bőségesen megáldott, alkotóerejű tudós, nem a régi mintájú, szorosan vett tudományos célt szolgáló fűvész-kertre gondolt, hanem a Magyar Alföld pusztai növényzetét kívánja a nézők elé varázsolni.

Lendl Adolf fűvész-kertjében otthont lett volna az